

Grunnlaget for inntektsoppgjørene 2019

Foreløpig rapport fra TBU

18. februar 2019

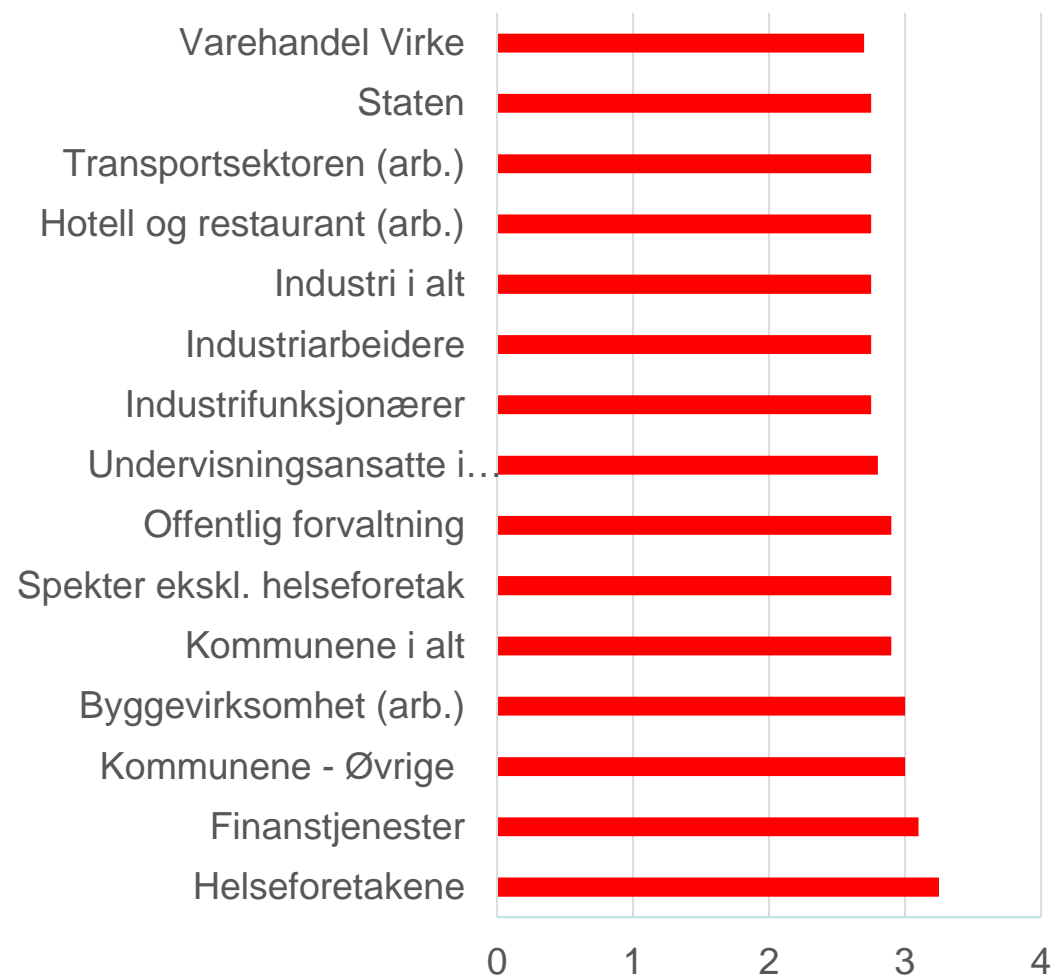
Innholdet i TBU-rapportene

- *Hovedtema* i den foreløpige rapporten
  - Lønnsutviklingen i 2018
  - Prisutviklingen – inkl. KPI-anslag for 2019
  - Utviklingen i norsk og internasjonal økonomi
  - Industriens konkurransevne
  - Inntektsutviklingen for Norge og husholdningene
- *Oppdatering* i mars 2019 og NOU-publisering
  - Mer fullstendig lønnsstatistikk for 2018, men nå dekker den foreløpige rapporten mer enn før (gevinst av a-ordningen)
- Oppsummering *etter inntektsoppgjørene* i juni 2019

Lønnsveksten i 2018 ble omtrent som forventet

- Årslønnsvekst i 2018: 2,8% i de største forhandlingsområdene
- I industrien i NHO-området anslås lønnveksten til 2 ¾ %. Anslaget etter hovedoppgjøret i fjor var 2,8%
- Jevn vekst mellom områdene
- Årslønnsvekst 2,8% i 2018 ifølge nasjonalregnskapet
- Gjennomsnittslønna for adm. dir. økte litt mer enn snittet

Årslønnsvekst 2017-2018 for noen hovedområder. Prosent

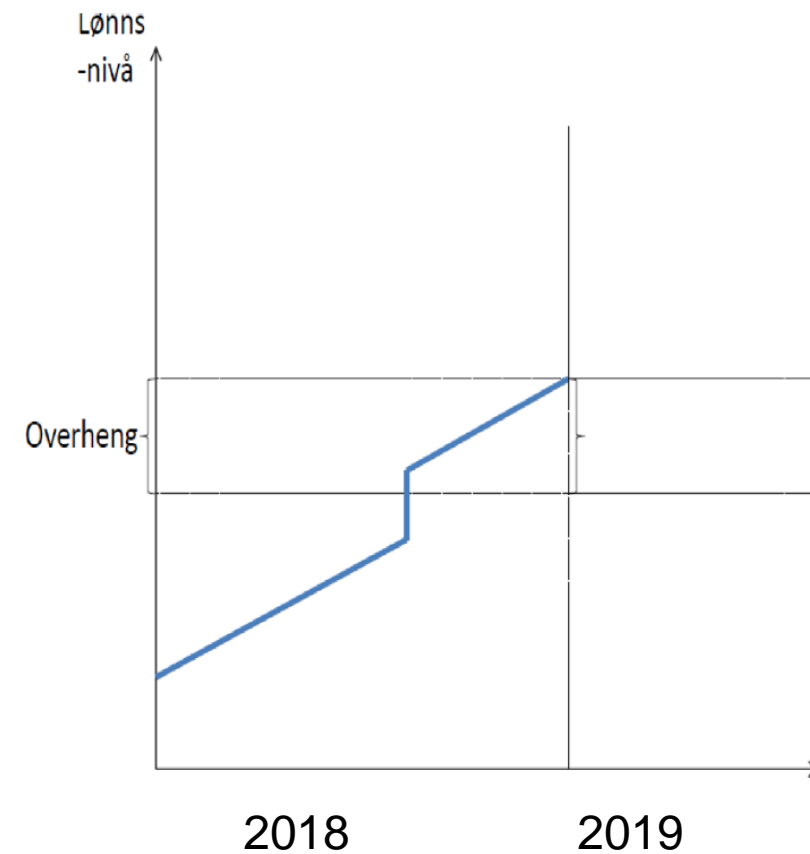

Lønnsoverhengen til 2019: 1,1 % i gjennomsnitt

Overhengen til 2019: 0,7 – 2 %

Industri, arbeidere	1,1
Industri, funksjonærer	1,3
Finansnæringen	1,3
Virke - bedrifter i varehandel	1,1
Kommunene	0,7
Staten	1 ½
Spekter – Helseforetakene	2
Spekter – øvrige bedrifter	0,8

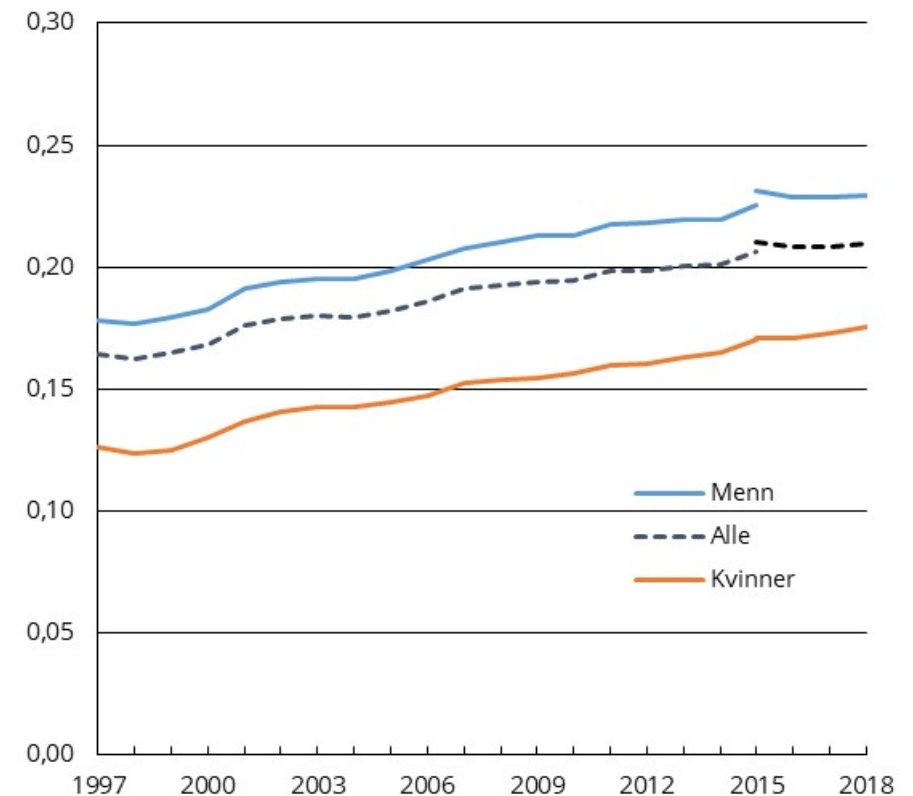
Lønnsoverheng: forholdet mellom lønnsnivået ved utgangen av året og gjennomsnittet over året

Lønnsfordeling (Gini-koeffisient) stabil fra 2015

- økt ulikhet fra slutten av 1990-tallet

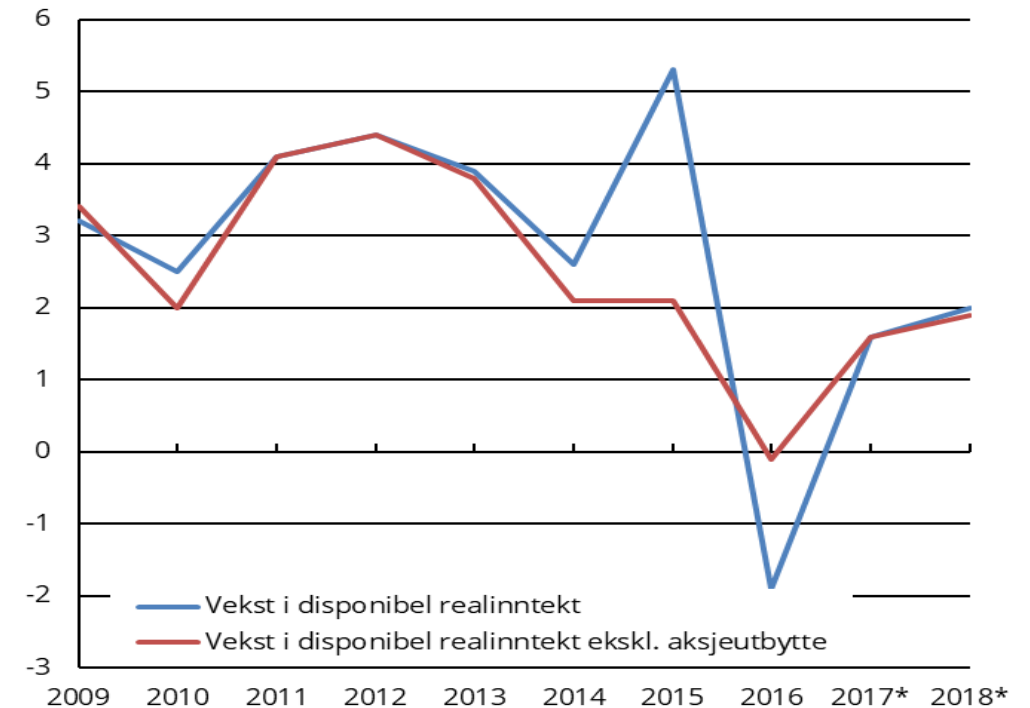
- Lønnsfordelingen målt med Gini-koeffisienten er om lag uendret fra 2015 til 2018. Økte i perioden 1998-2015
- Fordelingen mellom menn og kvinner litt jevnere – knyttet til økt utdanning for kvinner
- Lav lønnsvekst i laveste desil fra 2008 til 2015

Husholdningenes inntekter

- Disponibel realinntekt for husholdningene økte med 2,0 %
- Økt sysselsetting viktigste faktor. Stønader bidro mindre enn før
- Regnet per innbygger var veksten i realinntekt 1,3 %
- Reallønnsvekst før skatt: 0–0,4%
- Reallønnsvekst etter skatt: 0,3–0,6%

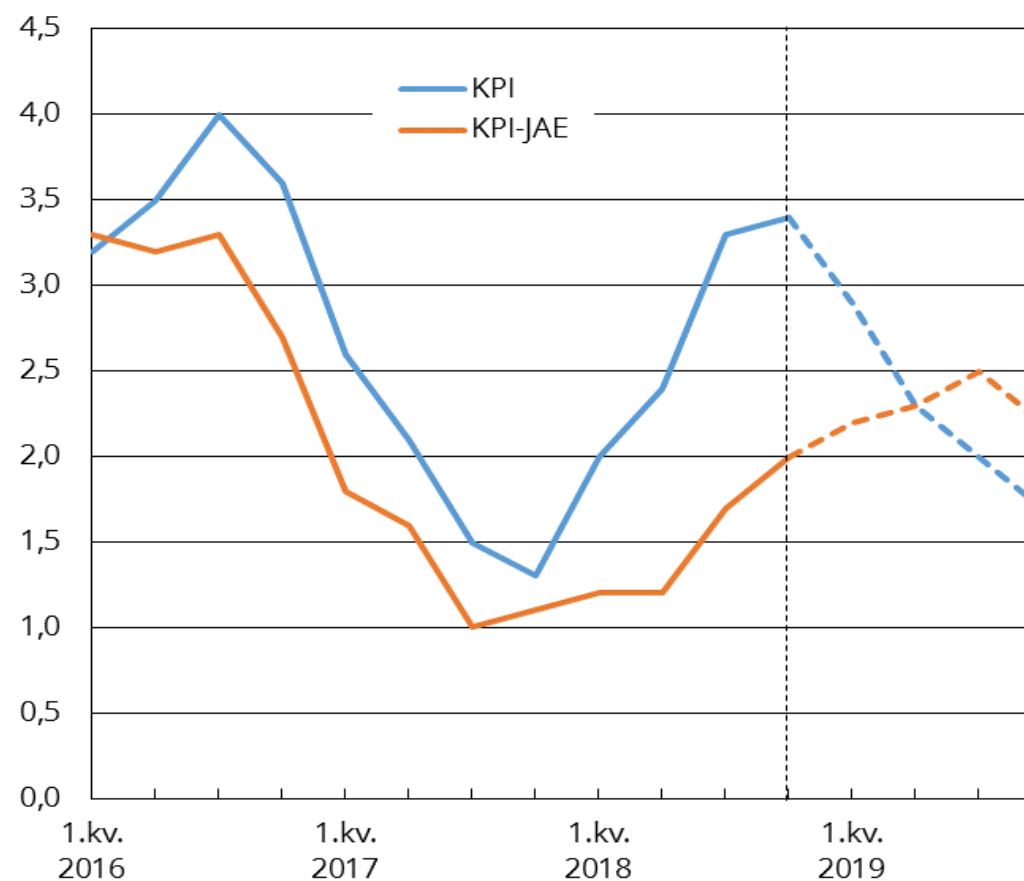
Vekst i husholdningenes disponible realinntekt. Prosentvis endring fra året før

Utsiktene for inflasjonen i 2019

- Konsumprisene (KPI) økte med 2,7 % 2018
  - KPI-JAE steg med 1,6 %
- Utvalget anslår veksten i KPI til om lag 2,2 % fra 2018 til 2019
  - KPI-JAE kan øke med 2,3 %
- Usikkerhet særlig knyttet til valutakurs og energipriser
- Utvalget gjør en ny vurdering midt i mars

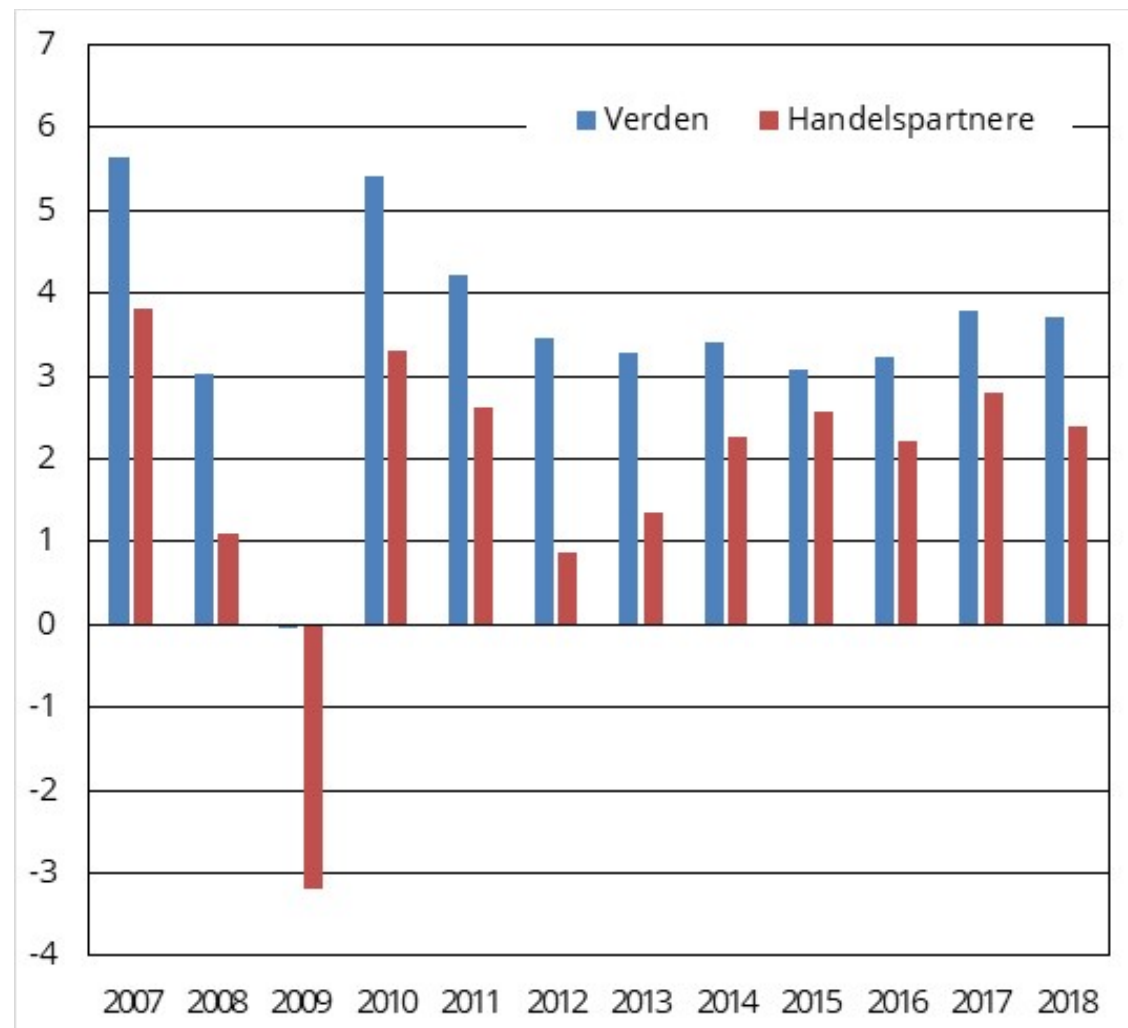
Vekst i konsumpriser, KPI og KPI-JAE.
Prosentvis vekst fra samme kvartal året før

Oppgang i internasjonal og norsk økonomi i 2018

- Avtagende vekst både for våre tradisjonelle handelspartnere og i framvoksende økonomier i 2018, men fortsatt konjunkturoppgang
- Konjunkturuomslog i Norge for om lag to år siden
- Oljeinvesteringene øker og sammen med økt eksportvekst vil vi få økt vekst i norsk industri i år
- Svakere utsikter internasjonalt og reversering av globalisering gir økt usikkerhet for en liten åpen økonomi som den norske

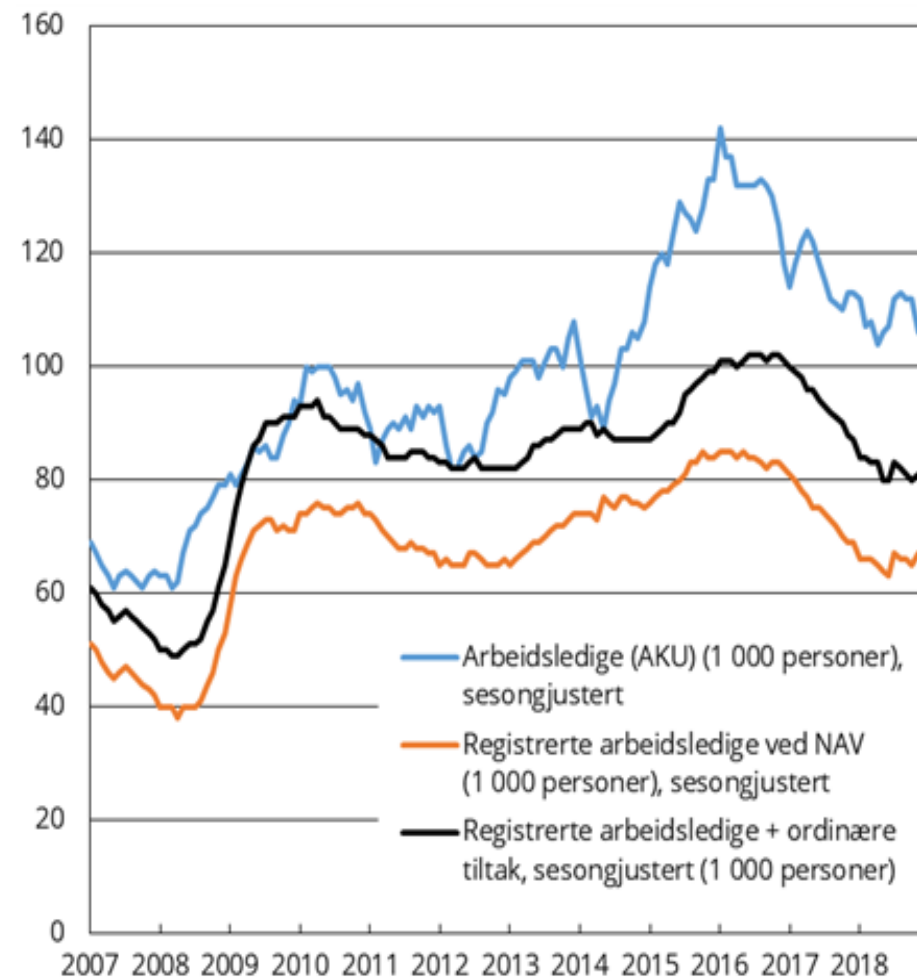
BNP-vekst i verden og Norges 25 viktigste handelspartnere

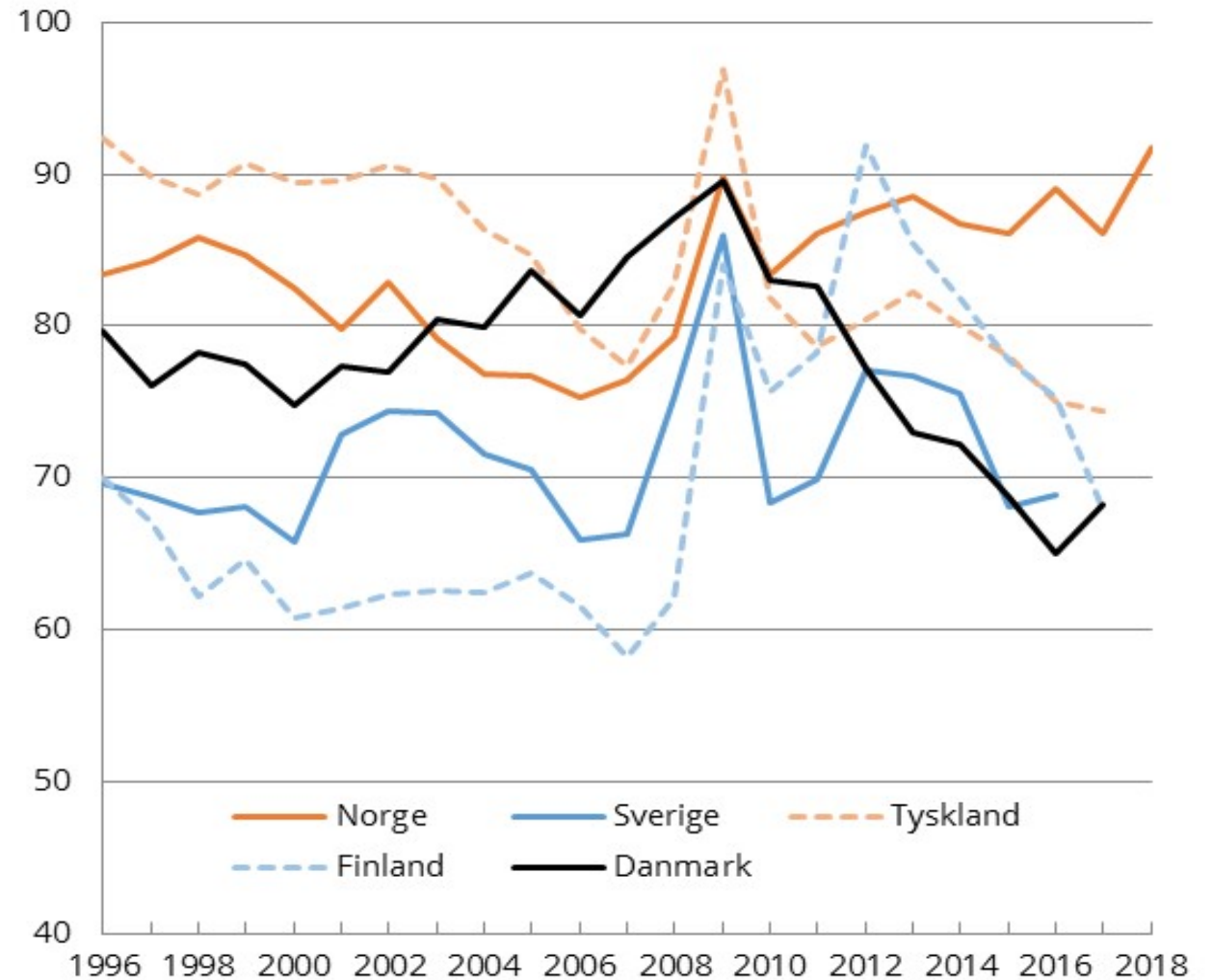
Konjunkturoppgangen i Norge fortsetter

- Fortsatt økt sysselsetting i år, men mindre enn i 2018
- Økt arbeidstilbud fører til små endringer i arbeidsledigheten
- Sysselsettingsraten øker noe igjen etter flere år med nedgang

Lønnskostnadsandelen i industrien klart over historisk gjennomsnittsnivå (usikre tall i 2018)

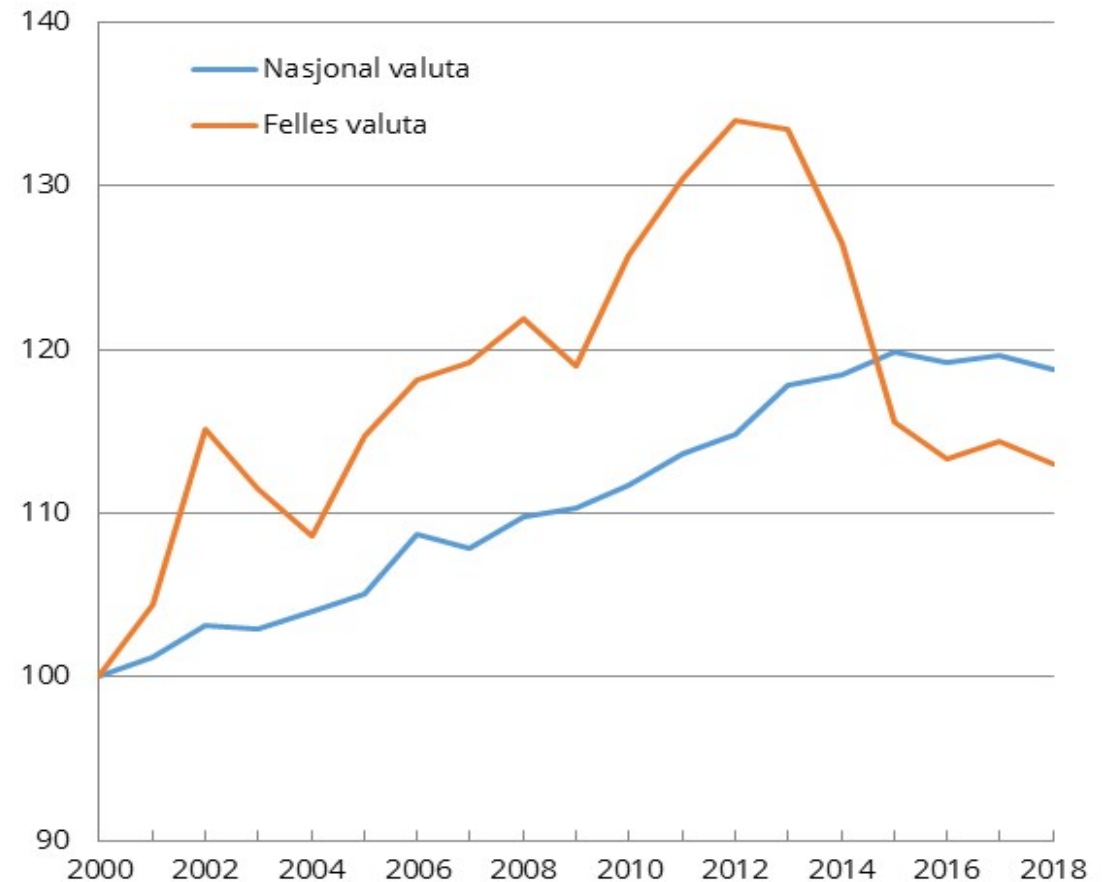
- Hovedkursen: lønnsdannelsen i industrien skal bidra til stabil lønnskostnadsandel på lang sikt
- Dette skal danne normen for lønnsveksten i resten av økonomien (frontfagsmodellen)

Konkurransesevnen – nivået på timelønnskostnadene

- Gjennomsnittlig timelønnskostnad i industrien var 29 prosent høyere i Norge enn hos handelspartnerne i EU følge foreløpige anslag for 2018
- Har falt litt også de siste årene etter et stort fall fra 2013-15. Fra 2000 til 2012 var det en stor økning i relative timelønnskostnader i felles valuta
- Nedgangen siden 2013 skyldes i hovedsak svakere krone
- Lønnsveksten i Norge mer på linje med veksten hos handelspartnerne fra 2015

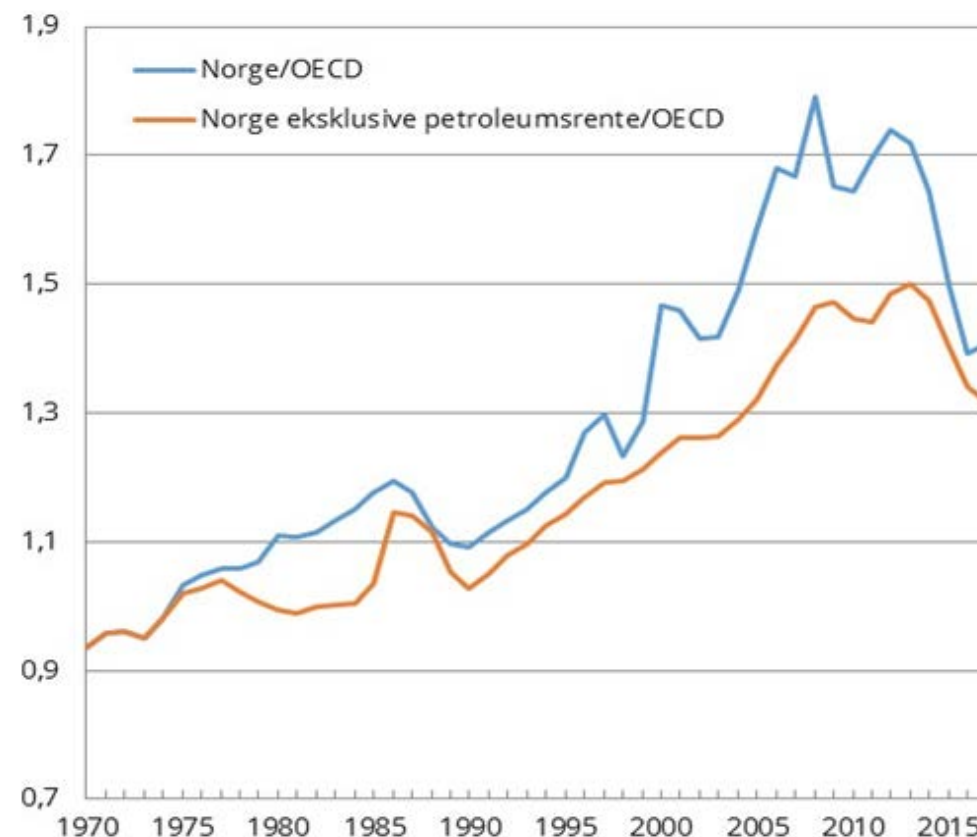
Timelønnskostnader i industrien i Norge i forhold til handelspartnerne i felles valuta. 2000=100

Fortsatt høyt inntektsnivå i Norge. Lav oljepris ga stort fall etter 2013

- BNP per capita regnet i kjøpekraftjusterte priser har økt mye i Norge i forhold til OECD-snittet siden 1970, men falt med lavere oljepriser fra 2013
- Høyere oljepris og vekst i Norge har snudd tallene til oppgang i 2017, men ikke når man tar ut petro-renten
- Høyere oljepriser i 2018 vil gi økte relative inntekter igjen

BNP per innbygger i Norge (i KKP) og BNP i Norge eksklusive petroleumsrente (i KKP og med 4 % realavkastning) relativt til OECD-snittet. 1970-2017.

Hovedpunkter i foreløpig rapport for 2019

- Lønnsvekst i 2018 på 2,8 % - som anslått etter oppgjøret
- KPI-vekst på 2,7 % ga svak reallønnsvekst for de fleste i 2018
- Stabil fordeling av lønn siden 2015 – litt jevnere mellom kjønn
- Timelønnskostnader fortsatt høye, men lavere relativt til handelspartnerne. Lønnskostnadsandel i industrien i 2018 er over det historiske snittet siste 10-20 år
- Lønnsoverhenget til 2019 på 1,1 % om lag som i 2017 og 2018
- TBU anslår KPI-veksten til om lag 2,2 % fra 2018 til 2019
- Moderat konjunkturoppgang både internasjonalt og i Norge, men litt svakere vekst i utlandet